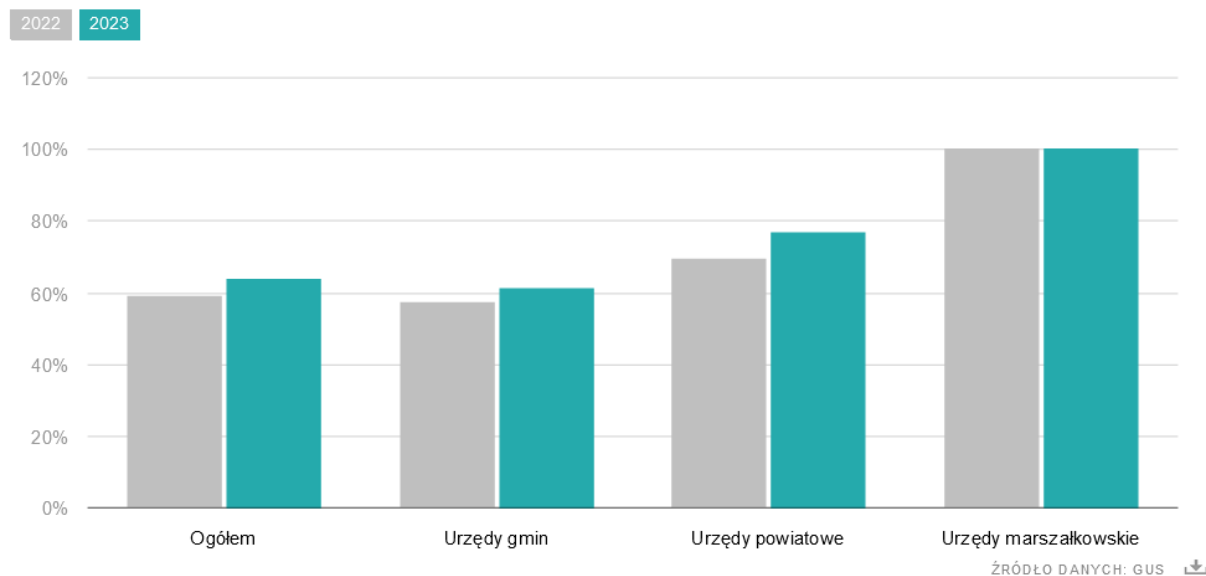

Jak wygląda cyfryzacja polskiej administracji

Administracja państwowa stopniowo cyfryzuje pracę i kontakty z obywatelami. Korzysta jednak z prostych narzędzi i wymaga doinwestowania.

JEDNOSTKI ADMINISTRACJI SAMORZĄDOWEJ ZAPEWNIAJĄCE SZKOLENIA PRACOWNIKOM W ZAKRESIE ICT WG RODZAJU JEDNOSTKI.

Dane

Cyfryzacja urzędów marszałkowskich jest najbardziej zaawansowana. 49,7 proc. pracowników tych jednostek ma urządzenia mobilne z dostępem do internetu (komputer, laptop, tablet). W przypadku administracji centralnej odsetek ten wynosi 48,3, a w urzędach gmin 18,6 proc. 37,5 proc. urzędów marszałkowskich ma politykę bądź strategię udostępniania otwartych danych. Odsetek ten wśród gmin i powiatów wynosi odpowiednio 22,2 oraz 34,5 proc. Częściej niż inne szczeble administracji marszałkowie województw wykorzystują w swej pracy narzędzia *Business Intelligence* (43,8 proc. vs. 4,2 proc. w urzędach gmin i 8,4 proc. w urzędach powiatowych). Podobnie jest z aplikacjami mobilnymi (56,3 proc. vs. 35 proc. w gminach i 28,7 proc. w powiatach).

Administracja zatrudnia zewnętrznych informatyków. 56,9 proc. jednostek korzysta jednak z własnych pracowników. Zlecenie obsługi informatycznej wyłącznie na zewnątrz wybrało 15,6 proc. jednostek administracji, a z mieszanego systemu skorzystało 27,5 proc. podmiotów. Prace na zewnątrz najczęściej zlecają urzędnicy z województwa lubuskiego (33,3 proc.), a najrzadziej z kujawsko-pomorskiego (4,8 proc.). Specjalistów ICT (*Information and Communications Technology*) zatrudniało w 2023 r. 76,1 proc. jednostek administracji. Niespełna dwie trzecie (64,4 proc.) tych jednostek zorganizowało szkolenia dla pracowników. Rzadziej pracowników szkoliły

urzędy gmin (61,2 proc.) i urzędy powiatowe (76,6 proc.), częściej administracja rządowa (88 proc.) i wszystkie urzędy marszałkowskie.

Urzednicy korzystają z prostych narzędzi. Odsetek jednostek korzystających z elektronicznego zarządzania dokumentacją w 2023 r. wyniósł 85,8 proc. Aplikacje mobilne oferuje 33,8 proc. jednostek (np. Granica, mobilny Geoportal). To o 2,7 proc. więcej niż rok wcześniej (w 2022 r.). Ponad 96,6 proc. jednostek ma strony internetowe w wersji na urządzenia mobilne. W 2023 r. zakup usług w chmurze obliczeniowej zadeklarowało 53,2 proc. jednostek administracji. Niestety najczęściej są to proste usługi, takie jak hosting strony internetowej czy poczty elektronicznej. Gorzej wygląda wykorzystywanie narzędzi do zbierania i analizy danych (*Business Intelligence*); wykorzystywało je 6,4 proc. jednostek.

Tylko co czwarta gmina ma system zarządzania bezpieczeństwem informacji. Zasady ustanawiania i doskonalenia takiego systemu określa norma ISO 27001. Według danych GUS w 2023 r. wdrożyło ją 25 proc. urzędów gminy, 32,4 proc. powiatowych i 62,5 proc. marszałkowskich. Na dużą skalę zaniedbań w ochronie danych cyfrowych przez jednostki samorządu terytorialnego (JST) zwracała uwagę Najwyższa Izba Kontroli w wystąpieniu pokontrolnym z lutego 2024 r. Źródłem problemów jest m.in. korzystanie w JST z prywatnych adresów e-mail. Poprawie ochrony danych obywateli powinny służyć audyty wewnętrzne i zewnętrzne. Te pierwsze organizowane są częściej na poziomie gminnym. W 2023 r. przeprowadziło je 67,7 proc. urzędów gmin, a zewnętrzne – 62,8 proc. Ogółem audytowi poddało się 81,1 proc. JST.

Większość Polaków jest świadoma dostępności e-usług, mniej z nich korzysta. W grudniowym komunikacie z badań CBOS pod nazwą „Polak w urzędzie A.D. 2024” 80 proc. badanych zgodziło się, że wiele spraw urzędowych można załatwić przez internet. W tym samym badaniu skorzystanie z tej opcji zadeklarowało jednak tylko 32 proc. osób. Przy szerszej definicji korzystania z e-administracji wyniki wyglądają nieco inaczej. Według danych GUS w 2024 r. robiło to 61 proc. Polek i Polaków. Najczęściej e-administracja służyła im do wysyłania deklaracji podatkowych (39,4 proc. respondentów), szukania informacji (34 proc.), pobierania i druku formularzy (29,2 proc.) oraz odbierania urzędowej korespondencji (29,1 proc.). W realizowaniu tych zadań na stronach w domenie .gov.pl dedykowanej instytucjom rządowym i publicznym mają wkrótce wspierać petentów e-asystenci wykorzystujący sztuczną inteligencję.

Co z tego wynika

Lepsze ucyfrowienie urzędów marszałkowskich w Polsce wynika z ich relatywnie niewielkiej liczby i dostępu do unijnego finansowania, a także z konieczności spełniania wysokich standardów wynikających z rozdzielania funduszy europejskich na poziomie regionalnym. Największym wyzwaniem dla samorządów wydają się niedostateczne kompetencje pracowników, co utrudnia wykorzystywanie najbardziej zaawansowanych narzędzi ICT. Istotne jest też wsparcie pod kątem bezpieczeństwa, m.in. poprzez takie programy jak „Cyberbezpieczny samorząd”. Kolejnych szkoleń wymagają pracownicy administracji na każdym szczeblu. Kluczowe dla poprawy cyfryzacji administracji będzie przyjęcie, a przede wszystkim wdrożenie strategii cyfryzacji, która przygotowywana jest przez MinCyfr. Rząd będzie musiał też znaleźć

sposób na zmotywowanie samorządowców do cyfryzacji administracji lub zaoferować gotowe rozwiązania ICT, z których będą korzystać.